

LIETUVOS RESPUBLIKOS AZARTINIŲ LOŠIMŲ ĮSTATYMO NR. IX-325 2, 3, 6, 7², 10, 10⁴, 12, 13, 15, 15¹, 15², 16, 17, 18, 19, 20¹, 20⁵, 20⁷, 20⁸, 26, 29, 29¹, 29² STRAIPSNIŲ IR TREČIOJO SKIRSNIO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 10⁵ IR 29⁴ STRAIPSNIAIS IR 8, 8¹, 9, 10¹ STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-275 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 2, 3, 6, 7², 10, 10⁴, 12, 13, 15, 15¹, 15², 16, 17, 18, 19, 20¹, 20⁵, 20⁷, 20⁸, 26, 29, 29¹, 29² straipsnių ir trečiojo skirsnio pakeitimo, Įstatymo papildymo 10⁵ ir 29⁴ straipsniais ir 8, 8¹, 9, 10¹ straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) tikslas – didinti lošėjų apsaugą, didinti skaidrumą priežiūros ir kontrolės procesuose, mažinti grynųjų pinigų naudojimą, stiprinti Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Priežiūros tarnyba) galias ir šalinti perteklinius reikalavimus verslui.

Įstatymo projektas parengtas atsižvelgiant į:

1) Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo Nr. IX-325 1, 2, 7³, 10, 10¹, 16, 20, 20¹, 20³, 21, 22, 23, 26, 28, 29¹, 29² straipsnių ir trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 2¹, 10⁴, 15¹, 16¹ straipsniais ir 20⁴, 20⁶ straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo Nr. XIV-3080 26 straipsnio 10 dalies nuostatą, įpareigojančią Lietuvos Respublikos Vyriausybę iki 2026 m. sausio 1 d. parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Seimui Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo (toliau – ALĮ) pakeitimo įstatymo projektą dėl lošėjo kortelės įvedimo;

2) Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos korupcijos rizikos analizės išvadoje¹ pateiktus pasiūlymus ir pastabas;

3) Darbo grupės verslui reikalingų sprendimų bei perteklinių reikalavimų šalinimo klausimams nagrinėti ir būtinoms priemonėms parengti² ir Priežiūros tarnybos siūlymus dėl perteklinių reikalavimų verslui mažinimo;

4) Europos Tarybos Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimo priemonių įvertinimo ekspertų komiteto (MONEYVAL) 2021 m. spalio 8 d. ataskaitoje (*Fifth Round of Mutual Evaluations Second Enhanced Follow-up Report submitted to MONEYVAL by Lithuania summary report*) pateiktas rekomendacijas.

Įstatymo projektu siekiama:

- įtvirtinti lošėjo kortelės naudojimą, kaip privalomą veiksmą visiems asmenims, norintiems dalyvauti azartiniuose lošimuose (toliau – lošimas), tiek fizinėse lošimų organizavimo vietose, tiek ir nuotoliniu būdu. Ši priemonė užtikrintų efektyvią lošimų sektoriaus priežiūrą, mažintų su lošimu susijusią galimą socialinę, finansinę žalą ir žalą sveikatai, prisidėtų prie atsakingo lošimo politikos įgyvendinimo;

- šalinti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti, įtvirtinti korupcijos riziką ir (ar) jos veiksnius mažinančias priemones;

- atsisakyti atsiskaitymo grynaisiais pinigais lošimų organizavimo vietose;

- suteikti daugiau įgaliojimų Priežiūros tarnybai, užtikrinant efektyvesnę rinkos priežiūrą;

¹ Korupcijos rizikos analizės išvada dėl licencijų organizuoti azartinius lošimus ir leidimų atidaryti automatų ar bingo salonus, lošimo namus (kazino) arba organizuoti nuotolinius lošimus išdavimo bei lošimų organizavimo priežiūros ir kontrolės procesuose Lošimų priežiūros tarnyboje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, [d1 kra-isvada-del-losimu-licencijavimo-ir-prieziuros-2025-04.pdf](#).

² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2025 m. kovo 10 d. įsakymas Nr. 1K-50 „Dėl Darbo grupės verslui reikalingų sprendimų bei perteklinių reikalavimų šalinimo klausimams nagrinėti ir būtinoms priemonėms parengti sudarymo“.

- mažinti dėl esamo teisinio reglamentavimo kylančią naštą verslui, atsisakant perteklinių reikalavimų lošimus organizuojantiems ūkio subjektams.

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu siūloma atsisakyti grynujų pinigų naudojimo lošimų organizavimo vietose, ir siekiant suderinti Įstatymo projekte siūlomo nustatyti reikalavimo ir Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme (toliau – PPTFPĮ) nustatytų reikalavimų įpareigotiesiems subjektams – lošimus organizuojančioms bendrovėms – nuostatas tarpusavyje, kartu su Įstatymo projektu teikiamas Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo Nr. VIII-275 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – PPTFP įstatymo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė, tel. +370 607 92 083, el. paštas vilma.macerauskiene@finmin.lt) Draudimo veiklos skyriaus (vedėja Lolita Šumskaitė, tel. +370 658 78 036, el. paštas lolita.sumskaite@finmin.lt) vyriausioji specialistė Lina Kliukienė (tel. +370 690 32 201, el. paštas lina.kliukiene@finmin.lt) ir Priežiūros tarnybos (direktorius Virginijus Daukšys, tel. +370 5 233 6246, el. p. virginijus.dauksys@lpt.lt) patarėja Sandra Vitkevičiūtė (tel. +370 5 217 7160, el. p. sandra.vitkeviciute@lpt.lt).

3. Dabartinis teisinis Įstatymų projektuose aptartų teisinių santykių reglamentavimas **Atsakingo lošimo organizavimas**

ALĮ įtvirtintos atsakingo lošimo organizavimo priemonės ir nustatyti reikalavimai lošimų organizatoriams savo veikloje taikyti lošėjų apsaugos priemonės, pavyzdžiui, lošėjų elgesio stebėseną, nesaikingo lošimo atpažinimą, probleminių lošėjų identifikavimą, taip pat stabdyti lošėjo lošimą 48 valandoms, jeigu nustatoma, kad lošėjo lošimas balansuoja ties probleminio lošimo riba. Lošimų organizatoriai įpareigoti antžeminėse lošimų organizavimo vietose paskirti atsakingą už probleminio lošimo nustatymą asmenį, taip pat pildyti nustatyto probleminio lošimo elektroninės formos registracijos žurnalą, o teikiant nuotolinio lošimo paslaugas, taip pat paskirti asmenį, atsakingą už probleminio lošimo nustatymą, kuris platformoje fiksuotų ALĮ nurodytus atsakingo lošimo užtikrinimo kontrolės sistemos analizės rezultatus, bei neleisti dalyvauti nuotoliniuose lošimuose, jeigu lošėjas nenusistato vieno lošimo laiko limito, taip pat nenusistato dienos, savaitės ir mėnesio lošimų sumų, vieno statymo sumos. Lošimų organizatorius taip pat įpareigotas užtikrinti, kad lošėjas padidinti sumų ar pakeisti lošimo laiko limitus galėtų ne anksčiau kaip po 48 valandų po lošėjo prašymo pakeisti nusistatytus limitus pateikimo lošimų organizatoriui momento. Tačiau visos šios priemonės įgyvendinamos tik vieno lošimo organizatoriaus lygiu, o lošėjas, išnaudojęs savo limitus ir nebegalėdamas tęsti lošimo pas vieną lošimų organizatorių, gali pereiti lošti pas kitą lošimų organizatorių ir taip keisti lošimų bendrovės neribotą kartų skaičių.

Esamas teisinis reguliavimas įpareigoja lošimų organizatorių užtikrinti, kad galimybė dalyvauti nuotoliniame lošime asmeniui suteikiama tik po to, kai lošėjas, prisijungęs prie savo lošimų sąskaitos, nustato dienos, savaitės ir mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribas. Lošimų organizatorius privalo kontroliuoti, kad lošėjo sąskaitos vieno mėnesio papildymo pinigų sumos ribos atitiktų lošimų organizatoriaus atsakingo lošimo užtikrinimo kontrolės sistemos reikalavimus, o lošėjui pasiekus lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribas, galimybė padidinti lošimų sąskaitos papildymo sumas ir dalyvauti nuotoliniame lošime lošėjui būtų suteikiama ne anksčiau kaip po 48 valandų nuo šio prašymo pateikimo lošimų organizatoriui momento. Taip pat lošimų organizatorius privalo užtikrinti, kad galimybė padidinti savaitės lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribas lošėjui būtų suteikiama ne anksčiau kaip kitą savaitę, o galimybė padidinti mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribas būtų suteikiama ne anksčiau kaip kitą mėnesį. Nors ALĮ atsakingo lošimo nuostatos įpareigoja lošimų organizatorių kontroliuoti, kad lošėjo sąskaitos vieno mėnesio papildymo pinigų sumos ribos atitiktų lošimų organizatoriaus atsakingo lošimo užtikrinimo kontrolės sistemos reikalavimus, tačiau nustatytų įpareigojimų vykdymo praktika parodė, kad asmenims,

ketinantiems su lošimų organizatoriumi sudaryti nuotolinio lošimo sutartį, siūloma pasirinkti nepagrįstai dideles dienas, savaitės ir mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribas. Pavyzdžiui, vieno lošimų organizatoriaus siūlomos pasirinkti dienos lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribos – iki 7 000 eurų, iki 25 000 eurų, iki 50 000 eurų ir iki 100 000 eurų; siūlomos pasirinkti savaitės lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribos – iki 49 000 eurų, iki 175 000 eurų, iki 350 000 eurų ir iki 700 000 eurų; siūlomos pasirinkti mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribos – iki 210 000 eurų, iki 750 000 eurų, iki 1 500 000 eurų ir iki 3 000 000 eurų. Tokios siūlomos pasirinkti dienos, savaitės ir mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribos neatitinka mažas ir (ar) vidutines pajamas gaunančių asmenų finansinių galimybių, yra nepagrįstai didelės, neužkardo probleminio lošimo formavimosi rizikos, neapsaugo asmenų nuo galimo prasižėmimo ir nepasiekia ALĮ 1 straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų – mažinti azartinių lošimų prieinamumą, patrauklumą ir jų galimą (daromą) žalą asmens sveikatai. Asmenys, pasirinkę tokias nepagrįstai dideles dienas, savaitės ir mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribas, tikėtina, jų nepasieks, todėl jų lošimas nebus stabdomas, taip didinant probleminio lošimo riziką.

Perteklinių reikalavimų verslui mažinimas

ALĮ 8 ir 8¹ straipsniuose nustatyta, kad lošimus turi teisę organizuoti bendrovės, gavusios licencijas ir leidimus organizuoti lošimus ir kai Priežiūros tarnyba, vadovaudamasi ALĮ 18 straipsniu, patvirtina lošimo reglamentą. ALĮ 18 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta, kad lošimai organizuojami pagal lošimo reglamentą, kuriame turi būti nurodytos lošimo taisyklės. Tokias taisykles rengia lošimų įrenginių gamintojas, o akredituota įstaiga (nepriklausoma laboratorija) išduoda sertifikatą, patvirtinantį, kad lošimo įrenginiai atitinka ALĮ nustatytus ir Priežiūros tarnybos detalizuotus reikalavimus.

Siekdama tinkamai įvertinti lošimo automatų ir nuotolinio lošimo įrenginių lošimų taisykles, Priežiūros tarnyba atsižvelgia į lošimų sertifikatus, lošimų demonstracines versijas. Lošimų rinkoje atsiranda vis naujų lošimų, o juos įtraukiant į lošimų organizatorių siūlomas paslaugas, naujo lošimo taisyklėmis atitinkamai papildomas ir lošimo reglamentas. Priežiūros tarnybos specialistai skiria daug laiko lošimo reglamentų analizei, o kiekvienas papildymas daro reglamentus vis ilgesnius ir sudėtingesnius (vienos bendrovės lošimo reglamento apimtis gali siekti virš 1 000 lapų). Remiantis Priežiūros tarnybos 2022 ir 2023 metų veiklos ataskaitų duomenimis, nurodytu laikotarpiu ji patvirtino beveik 100 lošimo reglamentų, jų pakeitimų ar papildymų. Atsižvelgiant į tai, kad lošimų organizatoriai lošimų taisykles lošimo reglamentuose aprašo remdamiesi lošimų gamintojų parengtais lošimų taisyklių aprašymais, o lošimų įrenginiai, kuriuose yra įdiegti lošimai, yra sertifikuojami akredituotų laboratorijų, Priežiūros tarnybos išankstinė tokių taisyklių kontrolė yra perteklinė.

ALĮ 16 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad kiekvienas lošimo įrenginys, nuotolinio lošimo įrenginys ir platforma, turintys sertifikatą, privalo būti paženklinėti specialiu ženklu (toliau – ženklas) Priežiūros tarnybos nustatyta tvarka, o nepaženklintus lošimo įrenginius, nuotolinio lošimo įrenginius ir platformas eksploatuoti draudžiama. Ženklo išdavimo ir ženklinimo procedūros reglamentuotos Ženklinimo tvarkos apraše³. Toks reglamentavimas reiškia, kad ūkio subjektai, ketinantys pradėti eksploatuoti lošimo įrenginius Lietuvos Respublikoje, turi gauti ne tik atitinkamą licenciją, leidimą, įregistruoti lošimo įrenginius Lietuvos lošimo įrenginių registre (toliau – Registras), o nuotolinio lošimo įrenginius ir platformas – nuotolinio lošimo įrenginių registravimo žurnale (toliau – Žurnalas), bet ir paženklinti šiuos įrenginius. Ženkilai išduodami tik Priežiūros tarnybos patalpose. Ūkio subjektas, kaskart pažeidęs ar praradęs išduotą ženklą arba norėdamas išregistruoti nebeeksploatuojamų lošimo įrenginių duomenis iš Registro ar Žurnalo, privalo atvykti į Priežiūros tarnybos patalpas atsiimti ženklą arba jį grąžinti. Be to, nustačius ženklo pažeidimo ar jo dingimo faktą, įrenginio eksploatavimas privalo būti sustabdytas nedelsiant, o atnaujinamas tik tada, kai ūkio subjektas pagal nustatytas procedūras (užpildo dokumentus, grąžina sugadintą ženklą, į lošimo vietą fiziškai pristato naują ženklą) gauna ir iš naujo paženkliną lošimo įrenginį. Pažymėtina ir tai, kad

³ Patvirtinta Priežiūros tarnybos direktoriaus 2012 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. DI-30 „Dėl Lošimo įrenginių ženklinimo specialiu tapatumo ženklu tvarkos aprašo patvirtinimo“.

ženklai spausdinami pagal patvirtintą etaloną, jiems taikomos privalomos technologinės apsaugos priemonės ir jie priskiriami saugiesiems dokumentų blankams, jų gamybos procesas yra ilgas ir sudėtingas, o ženklų gamybos kaina – didelė. Atsižvelgiant į didelį sunaudojamų ženklų skaičių, periodiškai būtina atlikti naujų ženklų pirkimus.

Pagal ALĮ 17 straipsnio 2 dalį, bendrovės, prieš pradėdamos organizuoti bingo, totalizatorių arba lažybas, privalo registruoti bingo, totalizatoriaus arba lažybų korteles teritorinėje valstybinėje mokesčių inspekcijoje, išskyrus ALĮ nustatytą išimtį. Tokia nuostata morališkai pasenusi, lošimų organizatoriai jau nebenaudoja popierinių kortelių, kurios, vadovaujantis šia nuostata, turėtų būti registruojamos Valstybinėje mokesčių inspekcijoje. Registracija vyksta per tiesioginio ryšio sistemą, todėl ALĮ nustatyta alternatyva nebetenka prasmės.

ALĮ 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad lažybų tarpininkų darbo tvarką nustato Priežiūros tarnyba. Remdamasi šiuo teisiniu reglamentavimu Priežiūros tarnyba yra parengusi Lažybų tarpininkų darbo tvarkos aprašą, patvirtintą Priežiūros tarnybos direktoriaus 2012 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. DI-7 „Dėl Lažybų tarpininkų darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pagal kurį lažybų organizatorius, norėdamas patvirtinti lažybų tarpininkų darbo organizavimo taisykles, jų papildymus arba pakeitimus, turi pateikti jas Priežiūros tarnybai tvirtinti. Aptariama ALĮ nuostata yra pasenusi, nebeatitinka šių dienų lažybų organizavimo realijų, yra perteklinė ir kelia nepagrįstą administracinę naštą ūkio subjektams.

Skaidrumo didinimas priežiūros ir kontrolės procesuose

ALĮ nėra detalai reglamentuota lošimo reglamentų ir jų pakeitimų ir papildymų tvirtinimo procedūra – reglamentų pateikimo būdas, administracinis patikrinimas (ar pateikti visi reikalingi dokumentai, termino trūkumams pašalinti nustatymas), nagrinėjimo procedūros terminas, atsisakymo patvirtinti lošimo reglamentą pagrindai ir kt. nuostatos, todėl kyla teisinio neapibrėžtumo rizikos. Taip pat ALĮ nereglamentuota, kokių veiksmų turi imtis Priežiūros tarnyba ir lošimų organizatorius, kai jau patvirtinto lošimo reglamento nuostatos prieštarauja ALĮ ar kitų teisės aktų reikalavimams, pavyzdžiui, pasikeitus teisiniam reguliavimui arba įsiteisėjus teismų nutartims dėl reglamento nuostatų praktinio taikymo. Nesant aiškiai reglamentuotos lošimo reglamentų tvirtinimo ir keitimo tvarkos kyla subjektyvaus vertinimo ir procedūros vilkinimo rizika.

ALĮ nepateikiama pasitelktų lošimų veiklos leidime nurodomai lošimų organizavimo veiklai vykdyti ar konsultavimui dėl šios veiklos vykdymo asmenų sąvoka ir nepaaiškinta, kas laikytini lošėjus aptarnaujančiais darbuotojais (personalu). Atsižvelgiant į tai, kad galiojantis teisinis reguliavimas asmenims, pasitelktiems lošimų veiklos leidime nurodomai lošimų organizavimo veiklai vykdyti ar konsultavimui dėl šios veiklos vykdymo, ir lošėjus aptarnaujančio personalo darbuotojams kelia nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, o šiems asmenims neatitinkant nepriekaištingos reputacijos reikalavimų, ALĮ 7¹ straipsnio 1 dalies 3 punkte Priežiūros tarnybai nustatyta pareiga atsisakyti išduoti licenciją ir ALĮ 7² straipsnio 1 ir 1¹ dalyse nustatyta pareiga licenciją turinčią bendrovę įspėti apie galimą licencijos organizuoti lošimus galiojimo sustabdymą, šių asmenų kategorijų aiškus apibrėžimas yra itin svarbus.

ALĮ 3 straipsnyje reglamentuotos ir aiškiai apibrėžtos lošimų rūšys, nustatomas jų laimėjimo fondas. Nors ALĮ 8¹ straipsnyje paminėtos tokios nuotolinių lošimų rūšys, kaip nuotoliniai stalo lošimai, nuotoliniai lošimai lošimo automatu, nuotolinės lažybos, nuotolinis totalizatorius, įskaitant nuotolinį žirgų totalizatorių, ir nuotoliniai bingo lošimai, šios nuotolinio lošimo rūšys su joms būdingais požymiais ALĮ neapibrėžtos, o viena nuotolinių lošimų rinkoje itin populiari ir lošimų organizatorių siūloma nuotolinio lošimo rūšis – nuotoliniai lošimai gyvai – ALĮ nėra minima. Esant šiam teisiniui neapibrėžtumui, Priežiūros tarnyba nuotolinio lošimo rūšis yra apibrėžusi Reikalavimuose nuotolinio lošimo įrenginiams, patvirtintuose Priežiūros tarnybos direktoriaus 2015 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. DI-678 „Dėl Reikalavimų nuotolinio lošimo įrenginiams patvirtinimo“, (toliau – Reikalavimai). Priežiūros tarnyba, vertindama, kokiai lošimo rūšiai priskirtinas lošimas, jeigu jis neatitinka visų konkrečiai lošimo rūšiui nustatytų požymių arba atitinka kelioms lošimo rūšims nustatytus požymius, vadovaujasi ALĮ pateiktomis antžeminėse lošimų organizavimo vietose organizuojamų lošimų rūšių apibrėžtimis, Reikalavimais, išnagrinėja ir įvertina lošimo bendrovės pateiktą informaciją apie lošimą – lošimo aprašymą, požymius ir esmę, lošimo

įrenginio, kuriame yra instaliuoti lošimai, sertifikatą, peržiūri lošimo bandomąją versiją. Neigiamai vertintina tai, kad nuotolinių lošimų rūšys yra išskirtos ir jų sąvokos paaiškintos ne ALĮ, o Reikalavimuose, t. y. Įstatymo įgyvendinamajame teisės akte. Ši teisinio reguliavimo spraga gali sudaryti sąlygas subjektyviai interpretuoti lošimų rūšis, o tai galimai turėtų įtakos skaidriam sprendimų priėmimui ar lemti nevienodą lošimo bendrovių traktavimą.

ALĮ 7² straipsnio 8 dalyje numatyti licencijos organizuoti lošimus galiojimo panaikinimo pagrindai. Vadovaujantis ALĮ 7² straipsnio 8 dalies 7 punktu, Priežiūros tarnybai įtvirtinta pareiga panaikinti licencijos galiojimą, jeigu lošimo bendrovė per vienus metus nuo licencijos organizuoti lošimus išdavimo dienos nepradėjo vykdyti licencijoje nurodytos veiklos. Tačiau tuo atveju, kai bendrovė po licencijos išdavimo dienos buvo pradėjusi vykdyti lošimų organizavimo veiklą ir vėliau šią veiklą vykdyti nustojo, tačiau nebuvo likviduota ar reorganizuota, nepateikė prašymo dėl licencijos galiojimo panaikinimo ar neatsirado kitų ALĮ 7² straipsnio 8 dalyje nustatytų licencijos galiojimo panaikinimo pagrindų, tokiai lošimo bendrovei Priežiūros tarnyba neturi teisinio pagrindo panaikinti licencijos galiojimo, t. y. bendrovė ne vienus metus išsaugo licenciją ir jos suteikiamas teises ir pareigas. Šis teisinio reguliavimo trūkumas sudaro sąlygas šią veiklos nevykdančią, tačiau licenciją turinčią bendrovę įsigyti kitai licenciją turėjusiai bendrovei, kurios licencijos galiojimas, vadovaujantis ALĮ numatytais pagrindais, buvo panaikintas, tokiu būdu išvengiant Lietuvos Respublikos loterijų ir lošimų mokesčio įstatyme nustatyto vienkartinio mokesčio už licencijos organizuoti lošimus išdavimą bei netaikant ALĮ 7² straipsnio 10 dalies 3 punkte nustatyto apribojimo bendrovei, kurios licencijos galiojimas panaikintas, t. y. 5 metus po licencijos panaikinimo dienos neteikti prašymo Priežiūros tarnybai išduoti naują licenciją.

ALĮ 10 straipsnio 2 dalies 15 punkte nurodyta, kad draudžiama organizuoti lošimus parduotuvėse, nustatant išimtį tik lažybų ir totalizatoriaus punktų steigimui prekybos centruose, kurie pagal savo paskirtį yra pritaikyti ne vien parduotuvių veiklai ir kuriuose pagal projektinį išplanavimą įrengtos atskiros patalpos. Pagal šią nuostatą, lošimai negali būti organizuojami parduotuvėse, tačiau leidžiama steigti lažybų ir totalizatoriaus punktus specialiai tam pritaikytuose prekybos centruose, t. y. daugiafunkčiuose pastatuose, kuriuose veikia ne tik parduotuvės, bet ir vykdoma įvairi komercinė veikla ir kuriuose pagal išplanavimą įrengtos atskiros patalpos lažybų ar totalizatoriaus punktui. Atsižvelgiant į tai, kad ALĮ neapibrėžtos prekybos centro ir pagal projektinį išplanavimą įrengtų atskirų patalpų sąvokos ar nenustatyti kriterijai, kuriais remiantis patalpos priskiriamos arba nepriskiriamos prekybos centrui, ALĮ 10 straipsnio 2 dalies 15 punkte esančią nuostatą taikant praktikoje, susiduriama su reikšmingais trūkumais. Praktika rodo, kad lošimų organizatoriai, siekdami atidaryti lošimo namus (kazino) ar lošimo automatų saloną pastatuose, kuriuose vykdoma ne tik parduotuvių, bet ir kita komercinė veikla, (prekybos centruose), kartu su prašymu išduoti leidimą Priežiūros tarnybai pateikia Nekilnojamojo turto registro duomenis, iš kurių matyti, kad patalpos, kuriose ketinama atidaryti lošimo namus (kazino) arba lošimo automatų saloną, yra suformuotos kaip atskirtas turtinis vienetas, turintis atskirą adresą, unikalų numerį, paskirtį, pavadinimą ir įėjimą, kurie nesutampa su prekybos centro, kuriame yra patalpos, adresu, unikaliu numeriu, paskirtimi, pavadinimu ir įėjimu, nors fiziškai patalpos yra prekybos centre. Tokiu būdu apeinamas ALĮ 10 straipsnio 2 dalies 15 punkte įtvirtintas draudimas prekybos centruose organizuoti lošimus lošimo namuose (kazino) ir lošimo automatų salonuose, o Priežiūros tarnyba neturi teisinio pagrindo atsisakyti išduoti leidimų atidaryti lošimo namus (kazino) ir lošimo automatų salonus tokiose patalpose.

Esamas teisinis reguliavimas suteikia galimybę Priežiūros tarnybai atlikti kontrolinius lošimus, apie kuriuos prieš jų atlikimą informuojami (žino) ūkio subjektai. Tokie kontroliniai lošimai gali būti atliekami tik per Priežiūros tarnybos vardu sukurtas paskyras, esančias lošimų organizatorių interneto svetainėse, arba Priežiūros tarnybos specialistams nuvykus į fizinę lošimų organizavimo vietą. Esamas teisinis reguliavimas nesuteikia galimybės Priežiūros tarnybos specialistams, neatskleidžiant tarnybos funkcijų vykdymo fakto, atlikti kontrolinius lošimo, įskaitant nuotolinius lošimus, paslaugų pirkimus, kurių metu būtų galima patikrinti tokias aplinkybes, kaip galimybę papildyti lošėjo nuotolinio lošimo sąskaitą ne iš lošėjo vardu atidarytos banko sąskaitos, ar tinkamas kliento tapatybės nustatymas (tiek registruojantis ir sudarant nuotolinio lošimo sutartį, tiek antžeminių lošimų vietoje).

Kitaip tariant, Priežiūros tarnyba neturi įgaliojimų atlikti kontrolinių pirkimų, kaip jie suprantami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo prasme.

Priežiūros tarnybos sprendimai dėl ALĮ 24¹ straipsnio 1 dalyje nurodytų leidimų išdavimo ar jų galiojimo termino pratęsimo gali būti priimami tik bendrovei gavus savivaldybės, kurios teritorijoje ketinama atidaryti ar steigti lošimų organizavimo vietą arba tęsti lošimų organizavimo veiklą lošimų organizavimo vietoje, tarybos sutikimą. Savivaldybės taryba, nagrinėdama bendrovės prašymą išduoti sutikimą atidaryti ar steigti lošimų organizavimo vietą arba tęsti lošimų organizavimo veiklą lošimų organizavimo vietoje, turi vadovautis konkrečios lošimų organizavimo vietos poveikio viešajai tvarkai, švietimui, kultūrai, visuomenės sveikatai, gyvenamajai aplinkai ir kriminogeninei situacijai vertinimo kriterijais, kuriuos pati pasirenka ir nustato lošimų organizavimo vietos poveikio viešajai tvarkai, švietimui, kultūrai, visuomenės sveikatai, gyvenamajai aplinkai ir kriminogeninei situacijai konkrečius vertinimo kriterijų nustatymo ir prašymų nagrinėjimo tvarkos apraše. Priežiūros tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtintas konkrečių rekomendacinių vertinimo kriterijų sąrašas⁴. Tačiau praktika, kai verslo sąlygas ribojantys reikalavimai nustatomi ne įstatyme, o žemesnės galios teisės aktuose, laikytina ydinga.

Taip pat ALĮ 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad lažybų tarpininkų darbo tvarką ir lažybų bei totalizatoriaus punktų steigimo tvarką nustato Priežiūros tarnyba, t. y. esminės verslo sąlygas reguliuojančios nuostatos įtvirtintos įstatymo įgyvendinamajame teisės akte.

Pagal ALĮ 29¹ straipsnio 1 dalies 3 punktą, Priežiūros tarnyba sustabdo licencijos organizuoti lošimus galiojimą, jeigu yra ALĮ 7² straipsnio 4 dalyje nustatyti pagrindai. Pagal ALĮ 7² straipsnio 4 dalies 2 punktą, licencijos organizuoti lošimus galiojimas sustabdomas, jeigu Priežiūros tarnyba savo iniciatyva surenka arba gauna duomenis ir informaciją, kad ALĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose ir 2 dalies 3 punkte nurodyti asmenys nebeatitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimo arba bendrovė nebeatitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimo. Nepriekaištingos reputacijos reikalavimai reglamentuoti ALĮ 11 straipsnyje. Taip pat, pagal ALĮ 7² straipsnio 4 dalies 2 punktą, licencijos organizuoti lošimus galiojimas sustabdomas, jeigu bendrovė neturi apmokėto įstatuose nurodyto dydžio įstatinio ir (ar) nuosavo kapitalo, atitinkančio ALĮ 13 straipsnyje nustatytus reikalavimus. ALĮ 29² straipsnio 1 dalyje nustatytos ir baudos už ALĮ 11 ir 13 straipsnių pažeidimus, nors ALĮ 29¹ straipsnio 1 dalyje galimybė kartu skirti 2 poveikio priemonės – licencijos galiojimo sustabdymą ir baudą – nenumatyta.

Kitos nuostatos

ALĮ 20⁷ straipsnyje įtvirtintos kovos su nelegalios lošimų veiklos vykdytojais priemonės. Tačiau Priežiūros tarnybai vykdant žiniasklaidos stebėseną nustatoma viešojoje erdvėje skelbiama ALĮ reikalavimų neatitinkanti reklama, t. y. aktyvūs reklaminiai skydeliai, kurie nukreipia į nelegalius nuotolinius lošimus siūlančias interneto svetaines. Priežiūros tarnyba ALĮ nustatyta tvarka atlieka tyrimus ir duoda privalomuosius nurodymus dėl nelegalių nuotolinių lošimų svetainių, kurių reklama skelbiama tokiose interneto svetainėse, t. y. blokuojamos tos svetainės, į kurias nukreipia draudžiama reklama, tačiau svetainė, kurioje skelbiama draudžiama reklama, dėl nepakankamo reglamentavimo nėra blokuojama.

ALĮ 20⁸ straipsnio 1 dalyje nurodyta mažiausia pinigų suma, kurią pagal Priežiūros tarnybos nustatytą investavimo tvarką lošimų organizatoriai, organizuojantys nuotolinius lošimus, turi investuoti į Vyriausybės vertybinius popierius, laikyti banko sąskaitose, bendrovės kasoje ir skirti tik nuotolinių lošimų laimėjimams išmokėti, privalo būti ne mažesnė negu 72 400 eurų. Atliekant lošimo organizatorių teikiamų finansinių ataskaitų vertinimą, pastebėta, kad kai kurie lošimų organizatoriai į savo balansus įtraukia avansu gautas sumas, kurias sudaro į nuotolinių lošimų paskyras lošėjų pervestos ir nepanaudotos lošimuose sumos. Šios sumos priklauso lošėjams, bet fiziškai yra lošimus organizuojančios bendrovės atsiskaitomosiose sąskaitose.

⁴ Priežiūros tarnybos direktoriaus 2022 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. DIE-180 „Dėl Lošimų organizavimo vietos poveikio viešajai tvarkai, švietimui, kultūrai, visuomenės sveikatai, gyvenamajai aplinkai ir kriminogeninei situacijai konkrečių rekomendacinių vertinimo kriterijų sąrašo patvirtinimo“.

Galiojantis teisinis reglamentavimas draudžia atsiskaityti mokėjimo (debeto ar kredito) kortele už lošimo paslaugas. Lošimų organizavimo vietose naudojami gryniesi pinigai lemia didesnį sektoriaus pažeidžiamumą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos aspektu.

PPTFPĮ 9 straipsnyje nustatyta, kad lošimus organizuojančios bendrovės privalo nustatyti ir patikrinti kliento tapatybę bei jį registruoti sumos įmokėjimo, laimėjimo išmokėjimo metu arba kai jis keičia grynuosius pinigus į žetonus arba žetonus į grynuosius pinigus, jeigu pinigų suma viršija 1 000 eurų arba ją atitinkančią sumą kita valiuta, nesvarbu, ar sandoris atliekamas vieno ar kelių susijusių operacijų, t. y. pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonės lošimo organizavimo vietose taikomos atsiskaitymams grynaisiais pinigais.

Galiojantis teisinis reglamentavimas įpareigoja lošimus organizuojančias bendroves ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos pateikti Priežiūros tarnybai atestuoto auditoriaus išvadą bei metinės finansinės atskaitomybės ataskaitą ir viešai paskelbti atestuoto auditoriaus patikrintas finansines ataskaitas, kaip nustatyta ALĮ 30 straipsnyje. Priežiūros tarnyba susiduria su neatsakingu bendrovių požiūriu į finansinių ataskaitų teikimą. 2025 metais iš 12 azartinius lošimus organizavusių bendrovių, net 3 bendrovės (25 procentai) vėlavo pateikti Priežiūros tarnybai audituotas finansines ataskaitas. Atlikus patikrinimus, atsakingiems asmenims surašyti administracinio nusižengimo protokolai, skirtos baudos už Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimo kodekso (toliau – ANK) 134 straipsnio 8 dalyje numatytą pažeidimą. Tačiau ANK nustatyti baudų dydžiai (nuo 1 500 iki 4 300 eurų) neatgraso nuo pažeidimo darymo, atsakingi asmenys sumoka skirtas baudas, o lošimus organizuojančios bendrovės sumokėjusios baudas neskuba pateikti finansinių ataskaitų.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Atsakingo lošimo organizavimas

Lošėjo kortelės diegimas leistų centralizuotai registruoti lošėjo įmokėtas sumas ir išmokėtus jam laimėjimus visame sektoriuje, t. y. nepriklausomai nuo to, ar lošėjas lošia nuotoliniu būdu, ar fizinėse lošimo organizavimo vietose, lošia vienoje bendrovėje ar pas skirtingus lošimų organizatorius. Tokia sistema suteiktų Priežiūros tarnybai realias galimybes sekti piniginius srautus, stebėti lošėjo elgesį ir užtikrinti, kad šie duomenys būtų susieti su konkretaus lošėjo asmens tapatybe.

Lošėjo kortelė taip pat yra esminė priemonė įgyvendinant atsakingo lošimo politiką. Lošėjo kortelė leistų nusistatyti lošimo limitą, galiojantį visame sektoriuje, užkertant kelią situacijoms, kai lošėjas nusistatytus laiko ir pinigų limitus išnaudoja keletą kartų pereidamas lošti pas kitą lošimų organizatorių. Tokiu būdu būtų mažinama priklausomybės nuo lošimų rizika, stiprinama probleminio lošimo prevencija ir užtikrinama, kad ALĮ tikslas – mažinti lošimų prieinamumą ir žalą sveikatai – būtų realiai įgyvendinamas.

Lošėjo kortelė skirta lošėjui identifikuoti ir įstatymu nustatytų apribojimų laikymuisi užtikrinti. Lošėjo kortelės sistema veiks taip, kad lošimų organizatoriai galėtų matyti ir patikrinti tik tuos duomenis, kurie būtini lošėjo tapatybei patvirtinti ir patikrinti, ar lošėjas gali dalyvauti lošimuose. Lošimų organizatoriams nesuteikiama galimybė matyti lošėjo veiksmų ir (ar) lošimo istorijos kitose lošimų bendrovėse – lošimų organizatoriams suteikiama prieiga tik prie informacijos, būtinos patikrinti, ar lošėjui nėra taikomi įstatyme nustatyti apribojimai ir (ar) galimas lošimas lošėjo pasirinkta suma. Tokiu būdu užtikrinama, kad lošėjo kortelės sistema nesudarys galimybių lošimų organizatoriams gauti komerciškai jautrios informacijos apie lošėjo veiklą kitose bendrovėse, taip pat nesuteiks jokio konkurencinio pranašumo atskiriems rinkos dalyviams. Sistema bus taikoma vienodai visiems licencijuotiems lošimų organizatoriams ir veiks kaip neutrali reguliacinė priemonė, skirta lošėjų apsaugai užtikrinti ir Priežiūros tarnybai priskirtoms priežiūros funkcijoms atlikti.

Lošėjo kortelės sistema įgyvendinama per centrinį lošėjo identifikatoriaus, lošimo limitų ir laikinų ribojimų registrą, kurį valdo ir tvarko Priežiūros tarnyba. Sistema veiks taip, kad kiekvienam lošėjui bus priskiriamas unikalūs lošėjo identifikacinis numeris. Naudojantis šiuo identifikatoriumi bus galima patikrinti, ar lošėjui nėra taikomi įstatymuose nustatyti dalyvavimo lošimuose apribojimai ar laikini ribojimai, įsitikinti, ar galimas lošimas lošėjo pasirinkta suma. Lošimų organizatoriai, prieš leisdami lošėjui dalyvauti lošimuose, turės patikrinti lošėjo kortelę ir per Priežiūros tarnybos valdomą

sistemą patvirtinti lošėjo teisę dalyvauti lošimuose. Tokia patikra bus atliekama realiuoju laiku. Atkreiptinas dėmesys, kad lošėjo kortelė nėra atsiskaitymo už lošimo paslaugas priemonė, nes ji neatlieka mokėjimo funkcijos, o naudojama siekiant užtikrinti tinkamą atsakingo lošimo priemonių taikymą.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma nustatyti pareigą lošimų organizatoriui tvirtinti tik lošėjų faktinėmis pajamomis pagrįstas ir jų finansines galimybes atitinkančias dienas, savaitės ir mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribas, kurios apsaugotų probleminio lošimo požymius atitinkančius lošėjus nuo prasilošimo, didintų lošėjų sąmoningumą, skatintų lošėjus planuoti lošimams išleidžiamas lėšas. Jeigu lošėjas norėtų nusistatyti didesnę negu 20 000 eurų per mėnesį lošimuose išleidžiamos sumos limitą, lošimų organizatorius privalėtų atlikti individualų lošėjo pajamų ir finansinių galimybių vertinimą ir patvirtinti tik tokias lošimuose planuojamas išleisti pinigų sumos ribas, kurios atitinka lošėjo pajamas ir finansines galimybes, lošimo organizatoriaus atsakingo lošimo užtikrinimo kontrolės sistemos reikalavimus ir nekelia probleminio lošimo rizikos. 20 000 eurų yra reikšminga finansinė suma, kurios skyrimas lošimams gali turėti tiesioginį poveikį asmens finansiniam stabilumui, o kai kuriais atvejais – sudaryti prielaidas piktnaudžiauti. Todėl dokumentais pagrįstas vertinimas yra būtinas siekiant užtikrinti, kad lošimų organizatorius sprendimą priimtų remdamasis faktiniais ir objektyviais duomenimis, įsitikinęs, kad lošėjas turi pakankamas ir teisėtas pajamas, o ne vien lošėjo deklaracija. Dokumentų vertinimas yra ne papildoma priemonė, o būtina sąlyga siekiant priimti atsakingą sprendimą.

Be to, tokio dydžio limitai gali būti susiję su didesne finansinių nusikaltimų rizika, įskaitant neteisėtų lėšų panaudojimą ar pinigų plovimą. Reikalavimas pateikti pajamas ir finansines galimybes pagrindžiančius dokumentus leidžia lošimų organizatoriui įsitikinti, kad lošimams skiriamos lėšos yra teisėtos kilmės ir proporcingos lošėjo finansinei padėčiai.

Pažymėtina, kad konkrečios sumos, kurią pasiekus ar viršijus privaloma pateikti pajamas ir finansines galimybes pagrindžiančius dokumentus, nustatymas neatleidžia lošimų organizatorių nuo pareigos analizuoti atsakingo lošimo užtikrinimo kontrolės sistemos duomenis. Pastebėjęs, kad lošėjo dalyvavimas lošime ir jo įmokėtos sumos gali kelti probleminio lošimo riziką ar neatitikti lošėjo finansinių galimybių, lošimų organizatorius turi teisę paprašyti lošėjo pateikti jo pajamas ir finansines galimybes pagrindžiančius dokumentus net ir tuo atveju, kai lošėjo nusistatytas didžiausias mėnesio lošimuose išleidžiamos pinigų sumos limitas nesiekia 20 000 eurų.

Įstatymo projektu taip pat siūloma nustatyti pareigą lošėjui pateikti lošimų organizatoriui savo pajamas ir finansines galimybes pagrindžiančius dokumentus. Lošėjas, siekdamas pagrįsti savo gaunamas pajamas ar finansines galimybes, turėtų pateikti dokumentus, kuriais patvirtinamos teisėtai gaunamos reguliarios ir (ar) vienkartinės pajamos, įskaitant metinę pajamų deklaraciją (GPM308), darbdavio išduotą pažymą apie darbo užmokestį, banko sąskaitos išrašą, patvirtinančią reguliarias ar gautas vienkartinės (pavyzdžiui, už turto pardavimą pagal pirkimo–pardavimo sutartį) įplaukas, individualios veiklos dokumentus, patvirtinančius gaunamas pajamas iš individualios veiklos (pavyzdžiui, Valstybinei mokesčių inspekcijai pateiktas deklaracijas), dividendų ar kitų investicinių pajamų gavimą patvirtinančius dokumentus, dokumentus, kuriais pagrindžiamos pajamos, gautos iš turto nuomos ir (ar) jo pardavimo, pagal autorines sutartis, dokumentus, kuriais pagrindžiamas loterijos ir (ar) lošimo laimėjimas, ir kt., bet jais neapsiribojant. Vis dėlto lošėjo teisėtai gaunamų pajamų šaltinio vertinimas turi atitikti atsakingo lošimo užtikrinimo kontrolės sistemos reikalavimus ir derėti su atsakingo lošimo organizavimo principais.

Perteklinių reikalavimų verslui šalinimas

Įstatymo projektu siekiama atsisakyti perteklinių reikalavimų lošimus organizuojantiems ūkio subjektams, taip pat efektyvinti Priežiūros tarnybos darbą.

Lošimų įstatymo projektu siūloma atsisakyti reikalavimo ženklinti lošimo įrenginius specialiais ženklais kaip perteklinio. Nuo 2021 m. lapkričio 1 d. visi lošimo automatai ir lošimo stalai buvo sujungti į Lošimo automatų kontrolės informacinę sistemą (LAKIS), kuri užtikrina tinkamą ir pakankamą duomenų, reikalingų lošimo automatų atitikčiai ALĮ 16 straipsnyje nustatytiems reikalavimams (techniniai reikalavimai lošimo automatams) kontroliuoti, gavimą. Atkreiptinas dėmesys, kad eksploatuojamų lošimo įrenginių atsekamumas LAKIS vykdomas pagal lošimo

įrenginio seriją ir numerį, o ne pagal lošimo įrenginiui išduotą ženklą. Be to, atsisakius lošimo įrenginių ženklinimo, bus sutaupyta valstybės biudžeto lėšų ženklų gamybai.

Įstatymo projektu atsisakoma prievolės lošimų organizatoriui registruoti bingo, totalizatoriaus arba lažybų korteles teritorinėje valstybinėje mokesčių inspekcijoje. Registracija vyksta per tiesioginio ryšio sistemą, todėl ALĮ nustatytas reikalavimas nebetenka prasmės.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad lošimų organizavimo reglamentų rengimas, tvirtinimas ir įgyvendinimas būtų lošimų organizatorių pareiga ir atsakomybė, o šių reglamentų teikimo Priežiūros tarnybai tvirtinti atsisakoma. Lošimų organizavimo reglamentas iš esmės yra vidinis lošimus organizuojančios bendrovės dokumentas, reglamentuojantis bendrovės ir jos lošėjų teises ir pareigas, bendrovės taikomas procedūras organizuojamų lošimų procese. Įstatymo projektu nustatomi reikalavimai lošimų organizavimo reglamentų struktūrai ir turiniui, jų skelbimo lošimų organizavimo vietoje ir lošimų organizatoriaus interneto svetainėje tvarka. Toks reguliavimas mažina lošimų organizatoriams tenkančią administracinę naštą, nes nebereikia teikti didelės apimties dokumentų tvirtinti Priežiūros tarnybai, o Priežiūros tarnybai sudaro sąlygas koncentruoti veiklą į riziką grįstą priežiūrą ir *ex post* kontrolę, vertinant faktinį lošimų organizavimo reglamentų įgyvendinimą. Įstatymo projektu Priežiūros tarnybai suteikiama teisė duoti privalomuosius nurodymus lošimų organizatoriui ištaisyti patikrinimo metu nustatytus trūkumus dėl lošimų organizavimo reglamento rengimo, tvirtinimo ir įgyvendinimo, o už privalomųjų nurodymų nevykdymą nustatomos poveikio priemonės. Analogiškos nuostatos įtvirtintos PPTFPI 29 straipsnyje, kuriame įtvirtintas įpareigojimas lošimų organizatoriams nustatyti atitinkamą vidaus politiką ir vidaus kontrolės procedūras.

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti reikalavimo teikti teritorinėms valstybinėms mokesčių inspekcijoms informaciją apie jų teritorijose veikiančias lošimo organizavimo vietas ir jose įrengtų lošimo įrenginių skaičių. Pakeitus lošimų apmokestinimo tvarką, t. y. atsisakius fiksuoto lošimo įrenginių mokesčio ir nustačius, kad loterijų ir lošimų mokesčio, kurį moka lošimų organizatorius, bazę sudaro bendrosios lošimų organizatorių pajamos, teritorinėms valstybinėms mokesčių inspekcijoms informacija apie eksploatuojamų lošimo įrenginių skaičių nebeaktuali.

Siekiant mažinti nepagrįstą administracinę naštą lažybų organizatoriams, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti ALĮ 25 straipsnio 2 dalyje nustatyto perteklinio reikalavimo lažybų tarpininkų darbo organizavimo taisyklės pateikti Priežiūros tarnybai. Lažybų tarpininkų darbo tvarką, taip pat kaip ir kitas lošėjus aptarnaujančio personalo darbo tvarkas, savo vidiniuose teisės aktuose turėtų nustatyti ir tuos teisės aktus patvirtinti pats lošimų organizatorius, neteikdamas jų tvirtinti Priežiūros tarnybai.

Skaidrumo didinimas priežiūros ir kontrolės procesuose

Siekiant mažinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmių, taip pat korupcijos pasireiškimo riziką Įstatymo projektu siūloma apibrėžti asmens, pasitelkto lošimų veiklos leidime nurodomai lošimų organizavimo veiklai vykdyti ar konsultavimui dėl šios veiklos vykdymo, sąvoką, ją siejant su finansinės naudos teikimu lošimus organizuojančiai bendrovei arba finansinės naudos gavimu iš lošimus organizuojančios bendrovės. Išimtis numatoma tik dėl valstybės ir savivaldybės įmonių ir įstaigų, nes dėl jų atitikties nepriekaištingos reputacijos reikalavimams klausimų nekyla.

Taip pat Įstatymo projektu siekiama apibrėžti lošėjus aptarnaujančio personalo sąvoką, į kurią patektų visuose svarbiuose lošimų organizatorių veiklos procesuose dalyvaujantys lošimų organizatoriaus darbuotojai, t. y. siūloma nustatyti, kad lošėjus aptarnaujantis personalas yra visi lošimų organizatoriaus darbuotojai, kuriems prieinami duomenys apie konkretų arba iš duomenų nustatomą fizinį asmenį, jo dalykinius santykius ir išvados apie asmenį, padarytos remiantis šiais duomenimis. Lošėjus aptarnaujančiu personalu būtų laikomi už tokius procesus, kaip lošėjų registracija, lošėjų asmens tapatybės nustatymas ir tikrinimas, operacijos su pinigais (lošėjų statomų sumų priėmimas, laimėjimų lošėjams išmokėjimas) lošimo organizavimo vietoje, lošėjų pretenzijų nagrinėjimas, probleminio lošimo nustatymas ir kituose su fizinių asmenų duomenimis susijusiuose procesuose dalyvaujantys lošimų organizatoriaus darbuotojai. Kitaip tariant, į lošėjus aptarnaujančio personalą sąvoką nepatektų tik tie lošimų organizatoriaus darbuotojai, kurie atlieka techninius darbus, susijusius su įvairių sistemų, įrenginių ar procesų priežiūra, remontu, eksploatavimu, diegimu ir pan.

Siekiant, kad būtų išvengta nuotolinių lošimų rinkoje esančių ir lošimų organizatorių ketinamų organizuoti naujų lošimų selektyvaus vertinimo, Įstatymo projektu detalizuojamos visos nuotolinio lošimo rūšys, pateikiant jų apibrėžtis ir požymius, leidžiančius objektyviai atskirti vienas lošimo rūšis nuo kitų. Atsižvelgiant į tai, kad nuotoliu organizuojami visų rūšių lošimai, kurie siūlomi ir antžeminėse lošimų organizavimo vietose, taip pat į tai, kad nuotolinių lošimų rinkoje atsiranda vis naujų žaidimų, kurie yra labai įvairūs ir dalis jų negali būti priskirti jokios rūšies lošimui, Įstatymo projektu siekiama patikslinti ir antžeminės rūšies lošimo – stalo lošimo požymius, patikslinant ruletės apibrėžtį.

Atsižvelgiant į nuotolinių lošimų gyvai tiekėjų (angl. *live dealer*) siūlomą šių nuotolinių lošimų gyvai įvairovę, Įstatymo projektu siūloma nustatyti nuotolinių lošimų gyvai apibrėžtį ir požymius. Nuotoliniams lošimams gyvai priskiriami lošimai nuotolinio lošimo įrenginiu, kai lošimo rezultatą lemiantis įvykis kuriamas realiuoju laiku tam tikroje fizinėje vietoje (lošimo kūrėjo ar tiekėjo studijoje, kuri nėra laikoma lošimų organizavimo vieta pagal ALĮ), o lošėjas nuotoliniu būdu atlieka statymus bei gyvai stebi lošimo kūrėjo (tiekėjo) transliuojamo lošimo eigą tiesioginės transliacijos metu. Toks lošimas gali būti vedamas lošimo kūrėjo (tiekėjo) krupjė ar vedėjo, kuris nėra lošimų organizatoriaus darbuotojas, o lošimui naudojama mechaninė, elektroninė, elektromechaninė įranga ir (ar) atsitiktinių skaičių generatorius. Atsižvelgiant į tai, kad ši įranga nėra eksploatuojama lošimų organizatoriaus, o naudojama lošimo kūrėjo (tiekėjo) produktui, kurį įsigyja lošimų organizatorius, kurti, šiai įrangai netaikomi ALĮ nustatyti reikalavimai lošimo įrenginiams.

Naujas teisinis reguliavimas padės užtikrinti objektyvų ir aiškiais kiekvienai lošimo rūšiai priskirtais požymiais pagrįstą lošimų organizatorių ketinamų organizuoti lošimų vertinimą.

Įstatymo projektu siūloma aiškiau reglamentuoti lošimų organizavimo vietų steigimą pastatuose, kuriuose vykdoma prekybos ir paslaugų veikla. Atsižvelgiant į tai, kad tokiose vietose lankosi didelis srautas žmonių, iš kurių nemažą dalį sudaro nepilnamečiai, siekiant mažinti lošimų prieinamumą ir apsaugoti socialiai pažeidžiamas grupes, įskaitant nepilnamečius ar priklausomybių turinčius asmenis, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad pastate, kuriame yra parduotuvė ar prekybos centras, leidžiama atidaryti automatų saloną, steigti lažybų ir totalizatoriaus, įskaitant žirgų totalizatorių, punktą, tačiau šios lošimo organizavimo vietos turi turėti atskirą įėjimą iš gatvės pusės, nesutampantį su įėjimu į parduotuvę ar prekybos centrą. Įstatymo projektu apibrėžiama prekybos centro sąvoka. Taip pat, siekiant mažinti lošimų prieinamumą, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad lošimo namai (kazino) ir bingo salonai gali būti įrengiami patalpose, kuriose yra atskiras įėjimas iš gatvės pusės ir kuris nesutampa su įėjimu į kitas tame pačiame pastate esančias patalpas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika, esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, galima nustatyti tik įstatymu. Todėl savivaldybių taryboms neturėtų būti palikta teisė savo nuožiūra pasirinktinai nustatyti vertinimo kriterijus, kuriais remiantis būtų priimamas sprendimas suteikti savivaldybės tarybos sutikimą atidaryti ar steigti lošimų organizavimo vietą ar tęsti lošimų organizavimo veiklą lošimų organizavimo vietoje arba tokio sutikimo nesuteikti, nes tai yra leidimo išdavimo sąlygos, kurios turėtų būti nustatytos įstatymu. Įstatymo projektu siūloma ALĮ 25 straipsnį papildyti konkrečiais lošimų organizavimo vietos poveikio viešajai tvarkai, švietimui, kultūrai, visuomenės sveikatai, gyvenamajai aplinkai ir kriminogeninei situacijai vertinimo kriterijais, kurie būtų bendri visoms savivaldybėms priimant sprendimą dėl sutikimo atidaryti ar steigti lošimų organizavimo vietą ar tęsti lošimų organizavimo veiklą lošimų organizavimo vietoje. Tačiau savivaldybės taryba, atsižvelgdama į savivaldybės teritorijoje esančią infrastruktūrą, gyventojų poreikius, verslo skatinimo ar ribojimo priemones ir kitus savivaldai aktualius ir (ar) specifinius veiksnius pagal konkrečios savivaldybės poreikius, nusistato konkrečias ALĮ nurodytų vertinimo kriterijų reikšmes, kuriomis ir vadovaujasi, atlikdama lošimų organizavimo vietos poveikio vertinimą.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma sudaryti galimybę savivaldybės tarybai spręsti, ar, pagal savivaldybės tarybos nustatytą lošimų organizavimo vietos poveikio vertinimo ir lošimų bendrovės prašymo išduoti sutikimą nagrinėjimo tvarką, sprendimą išduoti sutikimą atidaryti ar steigti lošimų organizavimo vietą ar tęsti lošimų organizavimo veiklą lošimų organizavimo vietoje ar tokio sutikimo neišduoti priima savivaldybės taryba arba jos pavedimu savivaldybės meras savivaldybės tarybos

nustatyta tvarka, neviršijant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu nustatytos savivaldybės tarybos kompetencijos. Be to, Įstatymo projekte siūloma nustatyti terminą, per kurį savivaldybės taryba ar jos pavedimu meras įpareigojami išduoti minėtą sutikimą bendrovei arba pateikti motyvuotą atsisakymą išduoti sutikimą.

Siekiant patikrinti, kaip lošimų organizatoriai laikosi ALĮ ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, Įstatymo projektu siūloma Priežiūros tarnybai suteikti įgaliojimus atlikti kontrolinius lošimo, įskaitant nuotolinius lošimus, paslaugų pirkimus, prieš tai lošimų organizatoriui nepateikus teisės aktų nustatyta tvarka priimto sprendimo atlikti kontrolinius lošimo paslaugų pirkimus. Tokių kontrolinių lošimo paslaugų, įskaitant nuotolinio lošimo paslaugas, pirkimo metu būtų siekiama įsitikinti, kad lošimus organizuojančių bendrovių teikiamos lošimo paslaugos atitinka joms keliamus reikalavimus, t. y. ar tinkamai ir nustatytu metu vykdomas lošėjų tapatybės nustatymas ir patvirtinimas, tinkamai sudaroma nuotolinio lošimo sutartis, ar lošėjai registruojami atitinkamuose registracijos žurnaluose, ar nėra galimybės nuotolinio lošimo sąskaitos papildyti iš kitam asmeniui priklausančios mokėjimo sąskaitos, ar lošimai vykdomi pagal lošimų organizavimo reglamentuose nustatytas taisykles, bei patikrinti teikiamų lošimo paslaugų atitiktį kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams. Kontroliniai lošimo paslaugų pirkimai gali būti atliekami pasitelkiant Priežiūros tarnybos įgaliotus asmenis arba automatizuotomis techninėmis priemonėmis – naudojant programines priemones, automatizuotus scenarijus ar testavimo įrankius, kurie imituoja lošėjo veiksmus. Sprendimas atlikti kontrolinius lošimo paslaugų pirkimus pateikiamas iš karto atlikus kontrolinį lošimo paslaugų pirkimą Viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje nustatyta tvarka. Priežiūros tarnyba nustato kontrolinių lošimų paslaugų pirkimo tvarką, įskaitant scenarijų parengimą, duomenų fiksavimo ir saugojimo reikalavimus, rezultatų vertinimo kriterijus.

Taip pat Įstatymo projekte siūloma nustatyti lažybų ir totalizatoriaus, įskaitant žirgų totalizatorių, punktų steigimo tvarką, panaikinant galimybę žemesnės galios teisės aktuose nustatyti tam tikrų teisių ūkio subjektams nustatymo ar panaikinimo pagrindus, kuri laikytina ydinga antikorpuciniu požiūriu ir neatitinka iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos kylančio principo, pagal kurį ūkinę veiklą ribojančios nuostatos gali būti reguliuojamos tik įstatymo lygmeniu. Atsižvelgiant į Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus, ALĮ trečiasis skirsnis dėstomas nauja redakcija.

Įstatymo projektu siūloma papildyti ALĮ 7² straipsnio 8 dalį, numatant naują pagrindą panaikinti licencijos galiojimą lošimo bendrovėms, jeigu jos ilgiau nei vienus metus negauna pajamų iš licencijoje nurodytos veiklos. Tokiu būdu būtų užkirstas kelias galimybei lošimų licenciją turinčias, tačiau lošimų veiklos nevykdančias bendroves panaudoti kaip atsargines, kai lošimų organizavimo veiklą jos pradeda vykdyti, jeigu kuriai nors kitai licenciją turinčiai bendrovei yra panaikinamas jos galiojimas. Siūloma nuostata siekiama panaikinti egzistuojančią galimybę fiktyviai išlaikyti licencijas, tokiu būdu mažinant galimybę lošimų rinkai manipuliuoti teisinio reguliavimo spragomis.

Kitos nuostatos

Siekiant efektyvios lošimus organizuojančių bendrovių priežiūros, Įstatymo projektu siūloma papildyti ALĮ 29¹ straipsnio 1 dalį, numatant, kad, esant ALĮ 7² straipsnio 4 dalies 2 punkte nustatytiems pagrindams, Priežiūros tarnyba ne tik sustabdo licencijos organizuoti lošimus galiojimą, bet ir skiria šio įstatymo 29² straipsnyje nustatytą baudą. Tokiu būdu būtų pašalinta ALĮ 29¹ straipsnio 1 dalyje esanti teisinio reguliavimo spraga, kylanti dėl to, kad ALĮ 29¹ straipsnio 1 dalis nenumato galimybės Priežiūros tarnybai už ALĮ 7² straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytus pažeidimus (ALĮ 11 ir 13 straipsniuose numatytų reikalavimų pažeidimai) lošimus organizuojančios bendrovės kartu su licencijos organizuoti lošimus sustabdymu skirti baudą, nors tokia bauda reglamentuota ALĮ 29² straipsnyje.

Siekiant didesnės lošėjų apsaugos ir išvengti praktikos, kai lošimų organizatoriai į savo balansus įtraukia avansu iš lošėjų gautas sumas, pervestas į nuotolinių lošimų paskyras ir nepanaudotas lošimuose, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad lošėjų lėšos, esančios nuotolinių lošimų sąskaitose, būtų atskirtos nuo lėšų, skirtų bendrovės veiklai vykdyti (darbo užmokesčiui, mokesčiams, nuomai, baudoms mokėti), laikomos atskiroje lošimų organizatoriaus kredito įstaigoje atidarytoje sąskaitoje ir naudojamos laimėjimams išmokėti. Kai kurių bendrovių tokios sumos siekia daugiau nei 500 000 eurų, o ALĮ nustatyta atidėta 72 400 eurų suma laimėjimams išmokėti

negarantuoja pakankamos lošėjų pinigų apsaugos, todėl siūlomi Įstatymo projekto pakeitimai suteiktų papildomas lošėjo lėšų saugumo garantijas, jei lošimų bendrovė susidurtų su skolomis, bankrotu, lėšų areštu ir pan.

Priežiūros tarnyba fiksuoja ALĮ nustatytų reikalavimų neatitinkančios reklamos atvejų. Draudžiama lošimų reklama dažniausiai skelbiama specializuotose, tik tokiai informacijai skleisti skirtose interneto svetainėse. Draudžiamai lošimų reklamai skelbti naudojamos partnerystės arba rekomendacijų (angl. *affiliate marketing*) programos, o tokių svetainių valdytojai gauna atitinkamą atlygį už aktyvių reklaminių skydelių paspaudimą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tokiose svetainėse lošimai nėra organizuojami (jose nėra galimybės atlikti statymo, laimėti laimėjimo), o tik skelbiama draudžiama reklama, t. y. pateikiami aktyvūs reklaminiai skydeliai. Draudžiamos informacijos skleidėjus nustatyti sudėtinga, nes dažniausiai interneto svetainių priegloba yra užsienio serveriuose. Siekiant nelegalios reklamos skleidėjus patraukti atsakomybėn būtina surinkti įrodymus, patvirtinančius asmens kaltę. Tokių nusižengimų įrodymo procesas sudėtingas ir trunka ne vieną mėnesį, reikalauja specialių žinių informacinių technologijų srityje.

Dėl interneto svetainių, kuriose skelbiama draudžiama reklama, pašalinimo iš *Google* paieškos Priežiūros tarnyba bendradarbiauja su *Google* platforma, kuriai Priežiūros tarnyba teikia pranešimus dėl šių svetainių pašalinimo iš paieškos sistemų, tačiau, nesant imperatyvių įstatymo nuostatų, toks problemos sprendimo būdas nėra pakankamai efektyvus. Įstatymo projektu siūloma nustatyti mechanizmą, leidžiantį Priežiūros tarnybai privalomųjų nurodymų pagrindu blokuoti ne tik nelegalios lošimų veiklos vykdytojų interneto svetaines, bet ir nelegaliai lošimų reklamą skelbiančias interneto svetaines.

Siekiant aiškumo ir ALĮ nuostatų suderinamumo tarpusavyje, Įstatymo projektu siūloma tikslinti reikalavimus dėl įspėjamųjų užrašų skelbimo lošimų reklamoje ir atsakingo lošimo organizavimo tikslais. Šiuo metu ALĮ 10 straipsnio 9² dalyje pateikiama nuoroda į ALĮ 10⁴ straipsnio 2 dalį, kurioje nustatytas reikalavimas skelbti įspėjamuosius pranešimus lošimų organizavimo vietose ir lošimų organizatoriaus interneto svetainėse, tačiau neapima visų ALĮ nustatytos leidžiamos reklamos atvejų pagal ALĮ 10 straipsnio 9 dalį. T. y. reikalavimas skelbti įspėjamuosius užrašus ant lošimų organizatoriaus buveinės pastato, lošimų vietos pastato ir informaciniuose pranešimuose lošimų verslo subjektams nėra įtvirtintas. Be to, įspėjamųjų užrašų skelbimą lošimų organizavimo vietose ir lošimų organizatoriaus svetainėje reglamentuoja ir ALĮ 10¹ straipsnis, dėl ko atsiranda nuostatų dubliavimas teisės akte. Įstatymo projektu siūloma visus reikalavimus informaciniams pranešimams atsakingo lošimo tikslais nurodyti ALĮ 10⁴ straipsnyje, o reikalavimus užrašams lošimų reklamai reglamentuoti ALĮ 10 straipsnio 9² dalyje, aiškiai nurodant, kokiais atvejais skelbiant lošimų reklamą privaloma nurodyti įspėjamuosius užrašus.

Įstatymo projektu taip pat siūloma uždrausti atsiskaityti grynaisiais pinigais patalpose, kuriose organizuojami lošimai, taip pat išmokėti laimėjimus grynaisiais pinigais. Šiuo pakeitimu siekiama iš esmės sumažinti grynųjų pinigų naudojimą lošimų sektoriuje, taip prisidedant prie efektyvesnės pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos. Atsisakius grynųjų pinigų operacijų ir visas finansines transakcijas nukreipus per oficialias mokėjimo sistemas, bus užtikrintas geresnis lėšų atsekamumas ir didesnis skaidrumas. Tai leis institucijoms efektyviau stebėti ir analizuoti pinigų srautus, nustatyti įtartinas operacijas ir taip reikšmingai sumažinti galimybes neteisėtai įgytas lėšas legalizuoti lošimų sektoriuje. Be to, galimybė už lošimo paslaugas atsiskaityti mokėjimo priemonėmis neturės neigiamos įtakos lošėjo pralošiamai pinigų sumai ir nedidins per didelio išlaidavimo lošiant rizikos. Įvedus privalomą lošėjo kortelę, kuri bus susieta su asmeninėmis lošėjo sąskaitomis ir leidžiamais limitais, bus užtikrintas nusistatytų limitų laikymasis. Lošėjas, naudodamasis kortele, galės lengvai stebėti savo išlaidas ir laimėjimus, o sistema automatiškai blokuos operacijas, viršijančias iš anksto nustatytus limitus. Siekiant suderinti Įstatymo projekto nuostatas su PPTFPĮ, atitinkamai siūloma tikslinti PPTFPĮ nuostatas, nustatant, kad PPTFPĮ nuostatos taikomos atsiskaitymams negrynaisiais pinigais.

Įstatymo projektu siūloma tikslinti ALĮ 16 straipsnio 5 dalį, atsisakant nuostatos, kuria Priežiūros tarnybai suteikiama teisė savo sprendimu pripažinti tinkamais ne valstybėje narėje akredituotas įstaigas ir jų išduotus sertifikatus bei nustatyti tokių sertifikatų pripažinimo tvarką.

Nuostata laikytina pertekline, nes tiek Europos Sąjungos valstybių narių akredituotų įstaigų išduotų sertifikatų, tiek ir ne valstybėje narėje akredituotų įstaigų ir jų išduotų sertifikatų pripažinimo procedūras reglamentuoja tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai. Atsisakius nacionalinio reguliavimo bus užtikrinta, kad sertifikavimo ir akreditavimo reikalavimai taikomi pagal Europos Sąjungos teisėje nustatytas taisykles.

Nors ALĮ 30 straipsnyje nustatyta pareiga lošimus organizuojančiai bendrovei per nustatytą terminą pateikti Priežiūros tarnybai metinės finansinės atskaitomybės ataskaitą su atestuoto auditoriaus išvada ir atestuoto auditoriaus patikrintas finansines ataskaitas paskelbti viešai, ne visos bendrovės laikosi nustatytos pareigos, o pavėluotai pateiktos audito išvados neatskleidžia realios finansinės situacijos bendrovėje. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Įstatymo projektu siūloma tikslinti ALĮ 29² straipsnio 1 dalies nuostatas ir lošimus organizuojančiai bendrovei taikyti atsakomybę už audituotų finansinių ataskaitų nepateikimą.

Atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 35 punktą, kuriame nustatyta, kad įstatymo sąvokos turi būti dėstomos abėcėlės tvarka, ALĮ 2 straipsnis Įstatymo projekte dėstomas nauja redakcija.

Įstatymų projektų nuostatų įsigaliojimas ir taikymas

Siekiant užtikrinti sklandų ir efektyvų Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimą, siūloma nustatyti skirtingas atskirų įstatymo straipsnių įsigaliojimo datas. Toks diferencijuotas įsigaliojimas yra būtinas, atsižvelgiant į skirtingą siūlomų pakeitimų pobūdį ir jų įgyvendinimui pasirengti reikalingą laiką.

Siūloma, kad ALĮ pakeitimai, susiję su lošimų organizavimo veiklos priežiūra, didinantys skaidrumą priežiūros ir kontrolės procesuose, taip pat pakeitimai, naikinantys perteklinius reikalavimus verslui, įsigaliotų per trumpiausią įmanomą terminą, t. y. nuo 2027 m. gegužės 1 d.

Atsižvelgiant į tai, kad lošėjo kortelės įvedimas yra daugialypis ir techniškai sudėtingas procesas, kuriam įgyvendinti reikės daug laiko ir nemažų prisitaikymo prie naujo teisinio reguliavimo išlaidų, siūloma su šios kortelės įvedimu susijusių nuostatų įsigaliojimą nustatyti 2029 m. sausio 1 d. Su šia data derintinos ir ALĮ nuostatos, susijusios su grynųjų pinigų atsisakymu atsiskaitant už lošimo paslaugas ir išmokant laimėjimus. Atitinkamai analogiška įsigaliojimo data nustatoma ir PPTFP įstatymo projektu siūlomiems pakeitimams. Be to, siekiant užtikrinti sklandų perėjimą prie atsiskaitymų negrynaisiais pinigais modelio lošimų sektoriuje, siūloma nustatyti ribotą, t. y. 30 dienų trukmės, išimtį, leidžiančią lošimų organizatoriams priimti atsiskaitymus ir grynaisiais pinigais tuo atveju, kai dėl objektyvių techninių priežasčių atsiskaitymas negrynaisiais pinigais laikinai neįmanomas. Siūlomas reguliavimas užtikrintų aiškų, nuoseklų ir praktikoje įgyvendinamą perėjimą prie atsiskaitymų negrynaisiais pinigais lošimų organizavimo vietose, kartu sudarytų sąlygas lošimų organizatoriams tinkamai pasirengti naujai tvarkai ir išvengti veiklos trikdžių.

Įstatymo projektu taip pat nustatomi griežtesni reikalavimai, taikomi patekimui į lošimo organizavimo vietas, įsteigtas prekybos centrų ir parduotuvių pastatuose, taip siekiant mažinti lošimų prieinamumą pažeidžiamoms grupėms. Atsižvelgiant į tai, kad lošimų organizatoriams reikia laiko prisitaikyti prie naujo reguliavimo, gauti atitinkamus leidimus dėl patalpų pertvarkymo, suplanuoti veiklos pokyčius, jeigu, siekiant tęsti veiklą, lošimo vietas reikia perkelti į kitas teisės aktų reikalavimus atitinkančias vietas, siūloma nustatyti, kad leidimai atidaryti lošimo automatų salonus, bingo salonus, lošimo namus (kazino), steigti lažybų ir totalizatoriaus punktus, įskaitant žirgų totalizatoriaus punktus, prekybos centruose ir (ar) parduotuvėse, išduoti iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, galiojant iki 2029 m. sausio 1 d.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymo projektas numato su atsakingo lošimo stiprinimu, pinigų plovimo prevencija, lošimų prieinamumo mažinimu ir sektoriaus skaidrumo didinimu susijusius pokyčius lošimų sektoriuje. Įstatymo projektu siūlomų pakeitimų poveikis konkurencijai nevienodas, bet iš esmės pateisinamas ir proporcingas. Lošėjo kortelės įvedimas, sertifikavimo reikalavimai padidina technologinius ir

finansinius įėjimo į rinką barjerus, tačiau šie reikalavimai taikomi vienodai visiems rinkos dalyviams ir užtikrina vienodus atsakingo lošimo bei duomenų saugumo standartus. Nuotolinių lošimų apibrėžčių tikslinimas nesukuria jokių papildomų reikalavimų verslo subjektams, mažina teisinį neapibrėžtumą ir yra neutralus konkurencijai.

Atsiskaitymų grynaisiais pinigais draudimas ir B kategorijos lošimo automatų pertvarkymas gali labiau paveikti mažesnes bendroves dėl galimai ribotų finansinių modernizavimo galimybių, tačiau prisideda prie skaidrumo lošimų sektoriuje didinimo ir pinigų plovimo prevencijos tikslų.

Nuostata, pagal kurią lošimų organizavimo licencijos galiojimas būtų panaikinamas, jei licencijos turėtojas ilgiau nei vienus metus nevykdo licencijoje nurodytos veiklos ir negauna iš jos pajamų, vertintina kaip ūkinę veiklą ribojanti priemonė. Tačiau toks teisinis reglamentavimas užtikrina skaidresnę ir sąžiningesnę konkurencinę aplinką, riboja galimybę manipuliuoti licencijų išdavimo sistema, kai licencijos laikomos kaip atsarginės. Vienų metų laikotarpis vertintinas kaip pakankamas, kad licencijos turėtojas parodytų realų ketinimą vykdyti veiklą.

Bendrai vertinant, siūlomos priemonės konkurenciją riboja tik tiek, kiek būtina viešojo intereso tikslams pasiekti, o poveikis laikytinas proporcingu, nes teisinis reguliavimas taikomas visiems rinkos dalyviams vienodai ir įgyvendinamas nuosekliai, sudarant sąlygas rinkos dalyviams prie jo prisitaikyti.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti Įstatymų projektai kriminogeninei situacijai ir korupcijai neigiamos įtakos neturės. Priešingai, siūlomos antikorupcinės ir su pinigų plovimo grėsmių mažinimu siejamos Įstatymų projektų nuostatos prisidės prie korupcijos pasireiškimo ir pinigų plovimo rizikos mažinimo.

7. Galima priimtų įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti Įstatymų projektai gali turėti įtakos lošimų verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes numatomi pakeitimai gali lemti mažesnę lošimo namų (kazino) prieinamumą. Dėl to gali sumažėti galimybės plėsti veiklą fizinėse vietose, o tai gali turėti įtakos šio sektoriaus verslo modeliams ir investiciniams sprendimams. Taip pat siūlomas grynųjų pinigų naudojimo lošimuose draudimas pareikalaus techninių ir organizacinių pokyčių, ypač B kategorijos lošimo automatų pertvarkymo, pritaikant juos atsiskaitymams negrynaisiais pinigais.

Be to, lošėjo kortelės įvedimas ir įpareigojimas lošimų organizatoriams leisti lošėjams pasirinkti tik jų faktinėmis pajamomis grįstas ir jų finansines galimybes atitinkančias dienas, savaitės ir mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos ribas gali turėti įtakos lošėjų elgsenai ir jų pralošiamoms sumoms. Tai gali turėti poveikį lošimų organizatorių pajamoms.

Kartu su Įstatymų projektais pateikiama Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo pinigine išraiška skaičiuoklė.

Pažymėtina, kad vykusią diskusiją su lošimų verslui atstovaujančių asociacijų atstovais metu buvo priimti kompromisiniai sprendimai dėl reikalavimų lošimų organizatoriams atlikti lošėjo pajamų ir finansinių galimybių vertinimą, lošimo organizavimo vietų steigimo parduotuvėse ir (ar) prekybos centruose, lošimo organizavimo reglamentų rengimo ir tvirtinimo, kuriais siūloma nustatyti reikšmingai mažiau ribojančias priemones verslo subjektams ar visai atsisakyti tam tikrų prievolių ir įpareigojimų, kartu užtikrinant, kad kompromisiniai siūlymai neturės esminės įtakos ALĮ saugomiems interesams.

8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, galiojantys teisės aktai, kuriuos būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamus Įstatymų projektus

Priėmus Įstatymų projektus, kitų įstatymų keisti ar naikinti nereikės.

10. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir bendrinės lietuvių kalbos normoms, sąvokų ir terminų įvertinimas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Įstatymo projekte keičiamos ir naujos sąvokos suderintos nustatyta tvarka.

11. Įstatymų projektų atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymų projektų nuostatos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai ir Europos Sąjungos teisei neprieštarauja.

12. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Priėmus Įstatymų projektus, reikės:

Lietuvos Respublikos Vyriausybei pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. 1458 „Dėl Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“.

Priežiūros tarnybai:

- pripažinti netekusiu galios Lažybų tarpininkų darbo tvarkos aprašą, patvirtintą Priežiūros tarnybos direktoriaus 2012 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. DI-7 „Dėl Lažybų tarpininkų darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- pripažinti netekusiu galios Lošimų organizavimo vietos poveikio viešajai tvarkai, švietimui, kultūrai, visuomenės sveikatai, gyvenamajai aplinkai ir kriminogeninei situacijai rekomendacinių vertinimo kriterijų sąrašą, patvirtintą Priežiūros tarnybos direktoriaus 2022 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. DIE-180 „Dėl Lošimų organizavimo vietos poveikio viešajai tvarkai, švietimui, kultūrai, visuomenės sveikatai, gyvenamajai aplinkai ir kriminogeninei situacijai konkrečių rekomendacinių vertinimo kriterijų sąrašo patvirtinimo“;
- pripažinti netekusiu galios Totalizatoriaus ir lažybų punktų steigimo tvarkos aprašą, patvirtintą Priežiūros tarnybos direktoriaus 2012 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. DI-6 „Dėl Totalizatoriaus ir lažybų punktų steigimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- pakeisti Lažybų ar totalizatoriaus punkto patalpų, Automatų ar bingo salono patalpų, lošimo namų (kazino) patalpų patikrinimo klausimynų formas ir Grįžtamojo (pakartotinio) lošimų organizavimo vietos patalpų patikrinimo akto formą, patvirtintas Priežiūros tarnybos direktoriaus 2025 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. DIE-449 „Dėl Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2016 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. DI-760 „Dėl Lažybų ar totalizatoriaus punkto patalpų, Automatų ar bingo salono patalpų, Lošimo namų (kazino) patalpų patikrinimo klausimynų formų ir Grįžtamojo (pakartotinio) lošimų organizavimo vietos patalpų patikrinimo akto formos patvirtinimo“ pakeitimo“;
- pakeisti Reikalavimus lošimų įrenginiams bei lošimų stalams, patvirtintus Priežiūros tarnybos direktoriaus 2012 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. DI-31 „Dėl Reikalavimų lošimų įrenginiams bei lošimų stalams patvirtinimo“;
- pakeisti Nuotolinio lošimo organizavimo reglamento rengimo metodines rekomendacijas, patvirtintas Priežiūros tarnybos direktoriaus 2016 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. DI-231 „Dėl Nuotolinio lošimo organizavimo reglamento rengimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“;
- pakeisti Dokumentų, kurių reikia leidimams gauti ir lošimų organizavimo reglamentams tvirtinti, pateikimo rekomendacijas, patvirtintas Priežiūros tarnybos direktoriaus 2022 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. DIE-402 „Dėl Dokumentų, kurių reikia leidimams gauti ir lošimų organizavimo reglamentams tvirtinti, pateikimo rekomendacijų patvirtinimo“;

- pakeisti Lošimo organizavimo reglamento ir loterijų taisyklių rengimo metodines rekomendacijas, patvirtintas Priežiūros tarnybos direktoriaus 2022 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. DIE-257 „Dėl Lošimo organizavimo reglamento ir loterijų taisyklių rengimo metodinių rekomendacijų patvirtinimo“;
- patvirtinti kontrolinių lošimų atlikimo tvarkos aprašą;
- patvirtinti lošėjo kortelės sistemos įgyvendinimo tvarkos aprašą, kuriame būtų detalizuota lošėjo kortelės išdavimo ir naudojimo tvarka, duomenų registravimo ir keitimosi taisyklės, lošimų limitų taikymas ir techniniai reikalavimai.

Savivaldybių taryboms:

- pakeisti ir (ar) patvirtinti lošimų organizavimo vietos poveikio viešajai tvarkai, švietimui, kultūrai, visuomenės sveikatai, gyvenamajai aplinkai ir kriminogeninei situacijai vertinimo ir bendrovės prašymo išduoti sutikimą nagrinėjimo tvarkos aprašą;
- nustatyti lošimų organizavimo vietos poveikio viešajai tvarkai, švietimui, kultūrai, visuomenės sveikatai, gyvenamajai aplinkai ir kriminogeninei situacijai vertinimo kriterijų reikšmes.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymų įgyvendinimas

Siekiant tinkamai pasirengti ir įgyvendinti Įstatymo projektu siūlomus nustatyti su lošėjo kortelės įvedimu susijusius reikalavimus, Priežiūros tarnybos valdomai Automatų kontrolės informacinei sistemai atnaujinti, naujoms funkcijoms, užtikrinančioms lošėjo kortelės identifikatoriaus veikimą realiuoju laiku, diegti iš valstybės biudžeto reikės 600 000 eurų.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

15. Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai

„Lošimai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
